

پایان عملیات نظامی - عراق در دوران گذار (58)

جمعه شنبه 26 اردیبهشت 1382 - 16 مه 2003
اشغال عراق - پایان استراتژی «شوک و وحشت»

رویدادهای نظامی پس از پایان عملیات نظامی

آمریکاییها 200 عراقی را در تکریت بازداشت کردند
خبرگزاری فارس: پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003
سربازان آمریکایی با حمله به یک روستا در حوالی تکریت 200 عراقی را به همراه یک مقام حزب بعث دستگیر کردند
به گزارش آسوشیتدپرس، در بین دستگیر شدگان یکی از مقامهای عالی رتبه حزب بعث عراق وجود دارد، اما نام وی فاش نشده است.
بنابر این گزارش، سربازان آمریکایی در این حمله با هیچ گونه مقاومتی مواجه نشدند به گفته یکی از مقامهای نظامی آمریکایی، شمال تکریت که محل تولد صدام حسین است یکی از مناطقی است که بیشترین مقامهای حزب بعث در آنجا متمرکز بوده‌اند.
در این حمله سربازان آمریکایی، دو ژنرال سابق حزب بعث و یک افسر امنیتی سابق نیز جزء دستگیر شدگان هستند.

بحران امنیتی عراق: واکنش چند نشریه معتبر آمریکایی
نازی عظیم - رادیو فردا - پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003
روزنامه نیویورک تایمز نوشت: به واحد سوم توپخانه آمریکا که قرار بود امشب عراق را بسوی آمریکا ترک کند فرمان داده شد که بازگرداندن نیروهای خود به آمریکا را متوقف کند. به گفته این روزنامه این امر حاکی از شدت گرفتن دار و دسته های تبه کار دولت صدام حسین و بحران امنیت عراق است.
واشنگتن پست در مقاله از پتر اسله وین نوشت: بقایای حکومت صدام بیش از خشونت های خیابانی در بغداد بازسازی عراق را تهدید می کند. ژنرال دیوید مک کران گفت نیرو های وفادار به نظام صدام حسین دست در کار بازسازی تشکیلات خود هستند. به گفته او فداییان حزب بعث خود را موظف به نبرد می دانند و این مأموریت نیروهای آمریکا را پیچیده خواهد ساخت. عراقی ها و مشاوران آمریکایی آنها می گویند بدون برقراری امنیت هیچ تولد دوباره ای در عراق ممکن نخواهد بود. واشنگتن پست در مقاله دیگری به فشار دولت بوش به شورای امنیت سازمان ملل برای تصویب قطعنامه لغو تحریم عراق نوشت.

مهمترین مساله در عراق: برقراری نظم و امنیت
ژان خاکزاد (رادیو فردا): پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003
بازسازی عراق مهمترین چالش پل برنر، مسئول غیرنظامی اداره امور عراق است که از سوی کاخ سفید واشنگتن، به این کشور اعزام شده است. نخستین اولویاتی که در برابر او قرار دارد، استقرار امنیت وثبات در عراق است تا مردم این کشور در امنیت کامل به سر برند. کشوری که پس از جنگ، دچار آشوب و ناامنی شده است. که ادامه این وضع نه تنها برای مردم عراق قابل تحمل نیست، بلکه انتقادهای بین المللی از ایالات متحده آمریکا را نیز افزایش می دهد.
برای جلوگیری از ادامه ناامنی در عراق، دانالد رامسفلد، وزیر دفاع آمریکا، در مقابل نمایندگان کنگره آمریکا گفت: «نیروهای آمریکا مستقر در عراق، از این پس با کسانی که قصد دارند آرامش زندگی مردم عراق را برهم زنند، برخورد سختی خواهند داشت. آنها را بازداشت و یا هدف شلیک گلوله قرار خواهند داد.»

همزمان پل برنز قصد دارد با همکاری با هماهنگ کننده کمک های انسانی سازمان ملل متحد در عراق، رامیرو لویز دا سیلوا، راههای رساندن کمک به مردم عراق را هموار سازد. در این حال کولین پاول وزیر امور خارجه آمریکا که در مسکو با همتای روسی، ایگور ایوانف در مورد عراق پس از جنگ گفتگو کرد، در یک کنفرانس مطبوعاتی مشترک به خبرنگاران گفت: «مهمترین مساله این است که قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد باید پایه ای قانونی برای مشارکت گسترده جهانی در بازسازی عراق را فراهم آورد. ما نمی خواهیم این وضعیت را پیچیده کنیم یا برای کسی مشکلی بیافرینیم. منافع مشترک همه ما بازگشت صلح در عراق است.»

ایگور ایوانف وزیر امور خارجه روسیه نیز در مورد قطعنامه تازه شورای امنیت سازمان ملل متحد در عراق به خبرنگاران گفت: «برای ما هم مهمترین مساله این است که قطعنامه تازه شورای امنیت؛ پایه های قانونی عراق پس از جنگ را فراهم کند. این هدف ماست و روسیه قصد ندارد مشکلاتی مجازی در این راه ایجاد کند. زیرا منافع مشترک ما نیز بازگشت صلح به عراق است.»

جان نگر و پونته سفیر آمریکا در سازمان ملل متحد نیز در این زمینه به خبرنگاران گفت: «باید سریع حرکت کنیم. تحریمها علیه عراق هر چه زودتر باید لغو شود و ما باید سریعاً فعالیتهای اقتصادی را به دست مردم عراق بازگردانیم.»
تمام این سخنان زمانی گفته می شود که با کشف یک گور دستجمعی بزرگ در 90 کیلومتری بغداد که احتمالاً بیش از 10 هزار جسد در آن قرار گرفته است، پرده دیگری از جنایات رژیم صدام حسین در این کشور، برداشته شده است.

وزیر دفاع آمریکا: سربازان آمریکائی نظم را در بغداد برقرار خواهند کرد رادیو آمریکا - پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

دانلد رامسفلد وزیر دفاع آمریکا می گوید سربازان آمریکائی با استفاده از نیروی خود نظم را در بغداد برقرار خواهند کرد. آقای رامسفلد که روز چهارشنبه در جلسه ویژه سنای آمریکا سخن می گفت، اظهار داشت نیروهای نظامی آمریکا مسئولند آنهایی را که در پایتخت عراق محل نظم و امنیت هستند را متوقف کرده، یا دستگیر و از بین ببرند. بغداد از روزی که به دست نیروهای آمریکائی سقوط کرد (نهم ماه آوریل سال جاری) دستخوش غارت، چپاول، آتش سوزیهای عمدی و جنایات دیگر بوده است. فرمانده نیروهای زمینی آمریکا در عراق می گوید وی تعداد پلیس نظامی را در بغداد دو برابر خواهد کرد تا با موج جنایتی که بوجود آمده است، مبارزه کنند. «دیوید مک کران» ژنرال سه ستاره آمریکائی، بیشتر این جنایات را به گروه هائی نسبت می دهد که هنوز به صدام حسین وفادار مانده اند

دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

آغاز فعالیت حزب الله کردستان سایت بازتاب

حزب الله کردستان عراق با صدور بیانیه ای، برای ابقای نقش ممتاز در آبادانی عراق، اعلام موجودیت کرد.
به گزارش سایت اینترنتی «الجزیره» این حزب که در سال 1983 در کردستان عراق تأسیس شد، خود را برای ارائه برنامه های سازنده در اداره عراق آینده آماده می کند.
«ادهم بارزانی» رهبر قبیله «القریب» و برادر مسعود بارزانی، رهبری این حزب را بر عهده دارد.
به گفته بارزانی، حزب الله کردستان با همکاری شیعیان ایران در خلال جنگ ایران و عراق از سال 1980 تا 1988 فعالیت داشته است، اما در چند سال اخیر به دلیل اختلافات مذهبی، این حزب بسیار ضعیف عمل کرده است.
گفتنی است، برخلاف دیگر سازمان های که نام حزب الله را بر خود دارند، این حزب از گروه های شیعه و سنی تشکیل شده است

کنترل ام القصر به عراقی ها برگردانده شد

بی بی سی - پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

شهر ام القصر در جنوب عراق اولین شهر این کشور است که از زمان جنگ به رهبری آمریکا، کنترل آن به افراد محلی سپرده شده است.
سربازان بریتانیایی که به مدت هفت هفته قبل کنترل شهر ام القصر را در دست داشتند، زمام امور آن را تا انتخابات پنجشنبه هفته آینده به یک شورای موقت متشکل از دوازده فرد متخصص واگذار کرده اند.
دو بیست سرباز بریتانیایی قرار است ظرف دو روز آینده از ام القصر خارج شوند و تعداد معدودی سرباز بریتانیا برای مقابله با مشکلات احتمالی در شهر باقی خواهند ماند.
خدمات عمومی مجدداً در ام القصر برقرار شده و یک نیروی جدید پلیس که افراد آن محلی هستند، بر امنیت شهر نظارت دارند.
ام القصر اولین شهر عراق بود که در جریان جنگ به رهبری نیروهای آمریکا در عراق سقوط کرد. در اوایل ماه جاری میلادی نیز یک شورای موقت برای شهر موصل در شمال عراق تعیین شد

نخستین وعده های حاکم آمریکایی عراق

بی بی سی - پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

پل برمر که از سوی دولت آمریکا به عنوان حاکم عراق برگزیده شده است در نخستین نشست خبری خود وعده داد که نظم و قانونمداری را در این کشور تأمین و بقایای حکومت صدام حسین را ریشه کن کند.
سخنان پل برمر در شرایطی ایراد شد که دولت آمریکا به دلیل کندی روند بازسازی عراق بشدت مورد انتقاد است.
آقای برمر اعلام کرد که هزاران نفر نیروی نظامی و پلیس نظامی برای تأمین امنیت عراق بزودی وارد این کشور می شوند.
به گفته او هزاران مجرمی که سال گذشته با عفو عمومی صدام حسین از زندان رهایی یافتند نیز

دوباره بازداشت و پشت میله های زندان بازگردانده می شوند. آقای برمر همچنین گفت که مقامهای سابق حزب بعث که از قدرت خود سوء استفاده کرده باشند بزور از کار برکنار می شوند. آمریکاییها هنوز برخی مقامهای حزب بعث را برای سرعت بخشیدن به روند بازسازی عراق بر سر کار نگه داشته اند اما این اقدام عراقیها را عمیقاً خشمگین کرده است.

غیر نظامیان و سازمانهای کمک رسانی

شکایت 19 خانواده عراقی در بلژیک علیه ژنرال تامی فرنکس
رادیو فردا - فریبا مودت، بر اساس گزارش کاتلین ناکس، گزارشگر رادیو آزادی
پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

در هفته گذشته یک گروه 19 نفری عمدتاً عراقی در بلژیک رلیه ژنرال تامی فرنکس، فرمانده نیروهای ائتلاف در عراق اقامه دعوا خواهند کرد. این افراد معتقدند که نیروهای ائتلاف مسول وقایعی هستند که در جریان آن یوا عزیزباشان را از دست دادند یا خود مجروح شده اند. منتقدین می گویند این دعوا انگیزه سیاسی دارد. در میان گروه همسر و پدر گزارشگر شبکه الجزیره هم دیده می شوند. شکایات آنان شامل 17 فقره تخلف از قوانین بین المللی است. یان فرمان، وکیل مدافع شاکیان در مصاحبه با رادیو اروپای آزاد رادیو آزادی می گوید: این شکوائیه بر اساس شواهد و مدارک گردآوری شده توسط پزشکان بلژیکی تهیه شده است که در جریان جنگ در عراق مشغول خدمت بودند.

قوانین حقوق بشر در عراق

پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

به گفته ی سخنگوی سازمان ملل، این سازمان برای اولین بار دست به توسعه ی طرح و قوانین حقوق بشر در عراق زده که از جمله آن می توان به توزیع عادلانه ی کمک های غذایی در عراق اشاره کرد. به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری رویتر، "بلا کاپور" اولین مقام رسمی از سوی دفتر کمیساری عالی سازمان ملل برای حقوق بشر روز پنجشنبه وارد شهر اربیل شد. به گفته ی لوتیز دیاز سخنگوی سازمان ملل، خانم بلا کاپور اولین نفر از 7 نفری است که قرار است به عنوان ماموران حقوق بشر به عراق فرستاده شوند، و یک گروه دیگر نیز هفته ی آینده عازم بغداد خواهند بود.

طبق اظهارات دیاز، ماموران حقوق بشر کار خود را به عنوان قسمتی از فعالیت های انسان دوستانه ی متعلق به سازمان ملل آغاز خواهند کرد، و این امر نشان دهنده ی آن است که سازمان ملل حفاظت از حقوق مردم و دیگر مسائل مربوط به حقوق بشر را به طور کامل در برنامه ی مجمع فعالیت های انسان دوستانه اش گنجانده است.

شیعیان و آینده عراق - حکومت عرفی یا مذهبی

گفتگوی یک عضو مجلس اعلا با خبرگزاری فارس: برنامه مجلس اعلا برای حفظ و تثبیت وحدت ملت عراق اعلام شد.

خبرگزاری فارس: پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

یک عضو مجلس اعلا ی انقلاب اسلامی عراق گفت: ما از تمامی راهکارها برای دست یافتن به حقوق ملت عراق بهره خواهیم جست. ما راه خویش را از طریق مردمی که می توانند اظهار نظر کنند، تظاهرات به راه بیندازند و مطالبات مشروع خود را به طور شفاف بیان کنند، ادامه خواهیم داد «عمار حکیم»، عضو مجلس اعلا ی انقلاب اسلامی عراق در گفتگو با خبرنگار خبرگزاری فارس در نجف در خصوص استقبال گسترده مردم از محمد باقر حکیم اظهار داشت: حضور انبوه مردم در شهرهای مختلف بهترین نشانه وحدت نه تنها میان شیعیان بلکه بین عموم ملت عراق است. وی در خصوص اختلاف عقاید میان گروههای عراقی، گفت: با توجه به فراهم شدن بستر آزادی ابراز دیدگاهها طبیعی است که دیدگاههای متفاوتی نمود پیدا کند که این خود، نقطه قوتی برای ما است و تنها زمانی ابعاد منفی می یابد که این دیدگاهها در تضاد و تنش با یکدیگر قرار گیرند. عمار حکیم، ایجاد ارتباط با علما و مرجعیت، تعمیق بخشیدن به روابط با نخبگان و ارتباط با عشایر و آحاد ملت عراق و اتخاذ موضع گیریهای صحیح و شفاف را برنامه اصلی مجلس اعلا برای حفظ و تثبیت وحدت ملت عراق دانست.

وی در خصوص حضور نیروهای آمریکایی در شهرهای عراق خاطر نشان کرد: تمامی تشکلهای احزاب و حتی کارشناسان آمریکایی معتقدند که این کشور به وعده هایی که داده بود، نتوانسته عمل کند و حتی در این زمینه خود آمریکایی ها مبادرت به تغییر دولتمردانشان در عراق کردند. این عضو مجلس اعلا ی انقلاب اسلامی عراق تنها راه رفع مشکلات عراق را ایجاد حکومت ملی و تکثرگرا که تنوع قومی عراق را در برگیرد، عنوان کرده و در مورد قطعنامه اخیر آمریکا و انگلیس در خصوص کنترل منابع انرژی عراق خاطر نشان کرد: ما اصل حضور نظامی یک بیگانه در عراق را نمی پذیریم چه رسد به اینکه یک بیگانه ثروتهای عراق را طبق خواسته خود مورد استفاده قرار دهد.

وي در مورد چگونگي رفتار امريكا با منافقين تصريح كرد: حمايتهاي امريكا از منافقين با اهدافي مشخص دنبال مي شود و اين امر نيز آشكار است كه اين کشور در صدد اعمال فشار بر کشورهای است تا آنها را متقاعد كند تا طبق خواسته آنها رفتار كنند.

اين عضو مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق اظهار داشت: پس از سرنگوني حزب بعث دليلي براي حضور نيروهاي منافقين در عراق نيست. آنها فاقد مقبوليت و محبوبيت مردمی هستند و همواره با همراهي حزب بعث مبادرت به كشتن مردم عراق کرده اند.

"عمار حكيم" خاطر نشان كرد: اگر اين موضوع هر چه سريعتر حل و فصل نشود و امريكا نيز اقدامي صورت ندهد، مردم عراق در مقابل اين گروه تروريستي ايستاده و آنها را از عراق بيرون خواهند كرد.

آمريكا و ايران - مداخله رژيم ايران در عراق

منابع رسمي كردستان عراق، از بسته شدن يك دفتر اطلاعاتي ايران در شهر هوک (شمال عراق) خبر دادند.

سایت بازتاب -

به گزارش روزنامه «الحیات»، فعاليت اين دفتر كه وابسته به وزارت اطلاعات جمهوري اسلامي ايران است، از هشتم ماه جاري به حالت تعليق درآمد و منابع كردستان، روز گذشته از بسته شدن كامل اين دفتر خبر دادند.

«حسين يزديبانه» از اعضاي برجسته اتحادييه انقلابيون كردستان، در اين زمينه گفت: سه دفتر اطلاعاتي ايران از مدت‌ها (7 سال) در شمال عراق مستقر هستند.

وي تأکید كرد، كردهاي عراق هيچ‌گاه به ايران اجازه نمي‌دهند كه در شمال عراق، مداخله كند و دفاتر اين کشور همچنان بسته خواهند ماند.

«يزديبانه» افزود: امريكا از دو حزب اصلي كردستان (ميهنی و دموكرات) خواسته است تا مانع از فعاليت‌هاي ايران در شمال عراق شوند.

از سوي ديگر روزنامه «الزمان» هم نوشت، ايران بنا به درخواست امريكا، اقدام به تعطيلي دفتر اطلاعاتي خود، در شمال عراق کرده است.

اين روزنامه همچنين از هشدار آمريكايي‌ها به عدم ورود ايرانيان به شمال عراق، خبر داد

هشدار سازمان مجاهدين خلق: جمهوري اسلامي در كار تهيه سلاح هاي ميكربي

نازي عظيمي بر اساس مقاله واشنگتن پست - راديو فردا - پنج شنبه 25 ارديبيشت 1382 - 15 مه 2003

نشريه واشنگتن پست به تحليل اعلاميه سازمان مجاهدين خلق پرداخته است. سازمان مجاهدين خلق ادعا کرده اند كه جمهوري اسلامي در كار تهيه سلاح هاي ميكربي است. واشنگتن پست نوشت سازمان مجاهدين خلق به نقل از گزارشگران خود از ايران ادعا كرد حكومت ايران در تلاش براي توليد سلاح ميكربي، توليد سلاح هاي ميكربي سياه زخم را آغاز کرده و برنامه توليد پنج سلاح ديگر را هم كه آبله از آنجمله است در دست اجرا دارد. اين سازمان چندي پيش از غني كردن پنهان اورانيوم خبر داده بود. عليرضا جعفرزاده نماينده شوراي ملي مقاومت در امريكا گفت ما با قاطعيت مي گوييم كه حكومت ايران در حاك حاضر قدرت توليد سلاح هاي ميكربي را دارد.

نگراني امريكا از فعاليت هاي هسته اي جمهوري اسلامي و ارتباط با سازمان هاي تروريستي، از دید مشاور امنيت ملي رئيس جمهوري امريكا

مریم احمدي (راديو فردا): پنج شنبه 25 ارديبيشت 1382 - 15 مه 2003

مشاور امنيت ملي كاخ سفيد گفت حكومت ايران همچنان به فعاليتهاي عميqa در دسرافرين و عليه منافع امريكا مشغول است. خانم دكتر كاندوليزا راييس Condoleezza Rice ، امروز در يك مصاحبه مطبوعاتي در باشگاه مطبوعات واشنگتن برنامه هاي توليد سلاح هاي كشتار جمعي و همچنين برنامه هاي اتمي جمهوري اسلامي را مثال آورد و گفت امريكا مدتهاست نسبت به برنامه هاي اتمي جمهوري اسلامي ابراز نگراني کرده است.

بيژن فرهودي (راديو فردا): خانم راييس مشاور امنيت ملي كاخ سفيد به سفر اخير راييس سازمان بين المللي انرژي اتمي به ايران اشاره كرد و گفت: اين سفر سوالات بسياري درباره آنچه حكومت ايران تحت لواي برنامه هاي اتمي غيرنظامي دارد انجام مي دهد، برانگيخت كه بايد به آنها پاسخ داده شود.

مشاور امنيت ملي كاخ سفيد افزود سازمان بين المللي انرژي اتمي بايد با سختگيري در صدد يافتن جواب اين سئوالها باشد زيرا ما فكر مي كنيم كه اين برنامه ها، پرده پوشي براي برنامه توليد سلاح اتمي است و شواهد زيادي در اين مورد داريم.

خانم رایس یادآور شد که سفر اخیر آقای محمد البرادعی، رئیس سازمان بین المللی انرژی اتمی به ایران انگیزه تازه ای به دنیا دارد برای یافتن پاسخ به این سئوالها و حکومت ایران می تواند به این سئوالها پاسخ دهد.

خانم رایس، که به یک سئوال آقای پاتریک جارو، خبرنگار لوموند در باره مذاکرات پنهانی آمریکا و جمهوری اسلامی در ژنو، پاسخ می داد، باردیگر جمهوری اسلامی را یکی از حامیان اصلی تروریسم بین المللی نامید و گفت حزب الله از داخل ایران عمل میکند. خانم رایس گفت حکومت ایران نمی تواند در حالی که ما در پی صلح در خاورمیانه هستیم، از سازمانهای مخالف روند صلح خاورمیانه، یا به اصطلاح «جبهه امتناع» حمایت کند. خانم رایس گفت دولت ایران که دولتی منتخب است و با رای اکثریت مردم برای برآوردن تمایل آنها به دموکراسی و حقوق بشر انتخاب شده، کاری جز نوید کردن مردم ایران انجام نداده است.

مشاور امنیت ملی رئیس جمهوری آمریکا تاکید کرد که آمریکا با سرسختی از آرمانهای مردم ایران برای دستیابی به آزادی و دموکراسی حمایت می کند.

خانم کاندولیزا رایس، مشاور امنیت ملی رئیس جمهوری آمریکا، بخشی از سخنان امروز خود در باره ایران را به ارتباط جمهوری اسلامی و سازمان تروریستی القاعده اختصاص داد و گفت: ما به فعالیت سازمان القاعده از داخل خاک ایران نگران هستیم و این پروای خود را بارها با مقامات ایران در میان گذاشته ایم. وی گفت انتظار ما این است که ایران در ارتباط با حکومت جدید در عراق مثل یک همسایه خوب رفتار کند، به صورتی شفاف. وی گفت جمهوری اسلامی که همسایه عراق و افغانستان است، باید رابطه ای شفاف با این دو کشور داشته باشد نه اینکه بخواهد نوع حکومت ایران را به عراق صادر کند. خانم رایس گفت ما با ایران مسائل متعددی داریم که رابطه را دشوار میکند.

وی آنگاه به موضوع سئوال خبرنگار لوموند در واشنگتن پرداخت که از وی در باره مذاکرات میان آمریکا و جمهوری اسلامی در ژنو سئوال کرده بود. خانم رایس گفت: گفتگوهای ژنو در باره رابطه ایران و آمریکا نیست. این گفتگوها صرفا در باره موضوعهای مشخصی مربوط به افغانستان است و ما در حال حاضر علاقمند هستیم که آنها را به موضوع های مشخصی در باره عراق هم تعمیم بدهیم. وی گفت ما و ایران حالا به اصطلاح در یک منطقه یا محله همسایه هستیم و مهم است که سوء تفاهمی بین ما نباشد. وی تاکید کرد که هیچکس نباید از مذاکراتی که در ژنو جریان دارد چنین استنباط کند که این مذاکرات به نوعی به عادی سازی روابط آمریکا با ایران منجر خواهد شد. هدف این مذاکرات این نیست.

آمریکا: برنامه ای برای حمله به ایران نداریم

بی بی سی - پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

کالین پاول، وزیر امور خارجه آمریکا، بار دیگر گفته است که کشورش برنامه ای برای متوسل شدن به اقدام نظامی علیه ایران در دست ندارد.

آقای پاول گفت که آمریکا با جامعه بین المللی همکاری خواهد کرد تا ایران را به خودداری از ساخت سلاح های هسته ای، ترغیب کند. وی گفت که در حال حاضر نیاز به استفاده از نیروی نظامی نیست. آقای پاول که با رادیو "اکو مسکوی" روسیه سخن می گفت، افزود که در جریان دیدار خود از مسکو نگرانی های آمریکا را با مقامات آن کشور مطرح کرده است.

آمریکا به دلیل همکاری روسیه با ایران در زمینه ساخت نیروگاه هسته ای در بوشهر، از روسیه به شدت انتقاد کرده است. آمریکا مدعی است که بعضی از دانشمندان روسیه به طور پنهانی فن آوری ساخت سلاح های هسته ای را در اختیار ایران می گذارند.

ایران در مقابل اصرار می ورزد که برنامه هسته ای آن کشور تنها برای مقاصد غیرنظامی است. مقامات ایران گفته اند تاسیسات هسته ای ایران، به ویژه نیروگاه اتمی بوشهر که قرار است در سال 2005 به بهره برداری برسد، برای تولید برق است. این تاسیسات شامل امکانات غنی سازی اورانیوم و دستگاه های گریزاز مرکز گازی است.

تهدید علیه ایران؟

از هنگامی که آمریکا، به دنبال حملات یازدهم سپتامبر 2001، آغاز جنگ علیه تروریسم را مطرح کرد، همواره گروه های سیاسی ایران ابراز نگرانی می کردند که ممکن است ایران هدف حمله نظامی آمریکا قرار بگیرد. این نگرانی ها هنگامی بیشتر شد که جرج بوش، رئیس جمهور آمریکا، ایران را به همراه عراق و کره شمالی، "محور شرارت" نام گذارد.

و هنگامی که جنگ آمریکا علیه عراق آغاز شد، بسیاری تقریباً با اطمینان می گفتند که "هدف بعدی آمریکا، ایران است". این نگرانی ها سبب شده است که بسیاری از اصلاح طلبان حکومت ایران هشدارهایی به رقیبان محافظه کار خود بدهند و بگویند اگر نظام اصلاح نشود، تهدید علیه این کشور جدی خواهد بود.

تهدید آمریکا حتی از سوی رهبر ایران نیز جدی گرفته شده است. آیت الله علی خامنه ای چند روز پیش ایالات متحده آمریکا را دشمن اصلی و تهدیدی جدی برای جمهوری اسلامی معرفی کرد و تنها راه علاج آن را "مستحکم کردن ساخت داخلی نظام و کشور" خواند.

آیت الله خامنه ای افزود: "آمریکا در تلاش است تا پیوند مردم و نظام (جمهوری اسلامی) را سست کند و سپس با آماده سازی افکار عمومی جهانی، به اقدام نظامی یا شبه نظامی (علیه ایران) دست بزند."

همچنین هفته گذشته، یکصد و پنجاه و چهار نفر از نمایندگان مجلس ایران در نامه ای خواستار پیشبرد "اصلاحات" و "اعتماد سازی" در سطح ملی و بین المللی، به منظور مقابله با "تهدیدهای خارجی" شدند.

نمایندگان اصلاح طلب در نامه خود هشدار دادند که تحولات داخلی و خارجی در اطراف ایران طی دو سال اخیر، کشور را در شرایط بسیار حساسی قرار داده است و هر گونه خطا و لغزشی از سوی بخشی از حاکمیت یا نیروهای سیاسی، می تواند به "فاجعه ای منجر شود که هیچ ایرانی خواهان آن نیست".

این هشدارها در حالی مطرح می شود که مقامات آمریکایی و بریتانیایی بارها گفته اند که برنامه ای برای گسترش جنگ در منطقه و اقدام نظامی علیه ایران یا سوریه، که آمریکا آن را متهم به همکاری با عراق کرده بود، ندارند.

ولی برخی معتقدند که اظهارات مقامات آمریکایی که گاهی از عدم قصد حمله به ایران سخن می گویند و گاهی اخطار علیه ایران صادر می کنند، نمی تواند حس تهدیدی که به دنبال جنگ عراق در ایران حاکم شده است را از بین ببرد

دیدار مقامات آمریکا و جمهوری اسلامی، از دید سرپرست هیئت آمریکایی

مهتاب فرید، مصاحبه با زلمای خلیل زاد - پنجشنبه 25 اردیبهشت 1382 - 15 مه 2003

امیر آرمین (رادپوردا): زلمای خلیل زاد، فرستاده ویژه پرزیدنت بوش در امور افغانستان و عراق در مصاحبه اختصاصی خود با رادپوردا، در مورد مسائل ایران و آمریکا و ملاقاتهای خصوصی نمایندگان رسمی این دو کشور صحبت می کند. آقای خلیل زاد می گوید که مجاهدین خلق یک گروه تروریستی اند که اکنون در عراق زندانی نظامی آمریکا هستند.

مهتاب فرید (رادپوردا): آقای خلیل زاد، من می خواهم اول راجع به مقاله ای که در USA Today نوشته بود با شما صحبت کنم، که مقامات آمریکایی به سرپرستی خود شما در سال اخیر سه بار با مقامات ایرانی صحبت کرده اند، در رابطه با مسائل افغانستان و عراق. دقیقا می توانید توضیح بدهید که چه مسائلی راجع به این دو کشور را شما مطرح می کنید؟

زلمای خلیل زاد (فرستاده ویژه جورج بوش در امور افغانستان و عراق): ما در این ملاقاتها با نماینده های ایران که در چهارچوب بحثهای درباره افغانستان از چند وقت به این طرف ادامه داشته و ملل متحد هم در آن رل داشته، پیشرفت اوضاع در افغانستان و عراق و مسائل دیگری که به خصوص رابطه دارد با فعالیت خرابکارها یا تروریستها و به خصوص القاعده، با نماینده های دولت ایران صحبت کردیم.

م.ف.: بنا به برخی گزارشها، موافقت کامل بین شما و مقامات ایران وجود ندارد بر سر بعضی از این مسائل. می توانید توضیح دهید که این مخالفتها بر سر چیست؟

زلمای خلیل زاد: بحثها درباره نقاط نظری است و نگرانیهایی است که آمریکا از طرف ما دارد. ما تشریح می دهیم به مقامات ایرانی که نگرانیهای ما چي هست و تقاضای ما از آنها چي هست که چه قدمهایی را ایران باید بگیرد. کوشش یا هدف از این بحثها این است که دولت ایران واضح و مستقیم بداند که نگرانیهای آمریکا در قسمت مسائل مربوط به افغانستان و عراق و القاعده چي هست. ما چه تقاضاهایی از ایران داریم. این ملاقاتها چون امکان این را می دهد که نگرانیهایی که ما داریم درباره این موضوعها با آنها در میان بگذاریم.

م.ف.: شما رل بزرگی را در بازسازی افغانستان و عراق بازی می کنید. در بازسازی این دو کشور همیشه آمریکا از نفوذ ایران، به خصوص کشور عراق، برای نفوذ شیعیان ابراز نگرانی می کند. چه تصمیماتی در این مورد گرفته می شود.

زلمای خلیل زاد: سیاست آمریکا در عراق این است که عراق جدید یک کشور دموکراتیک، یک کشور پیشرفته، کشوری که با جهان و با منطقه در صلح باشد و در او اسلحه ای که شیمیایی و بیولوژیکی و اتمی وجود نداشته باشد. و همچنین انطور که گفتم، ما یک عراق دموکراتیک می خواهیم، معنایش این است که حقوق همه مردم چه عرب سنی و شیعه و چه کرد و اقوام دیگری که در عراق هستند احترام شود. نگرانی به خصوص منفی در قسمت شیعه ها در عراق در آمریکا وجود ندارد. نگرانی که هست این است که گروههایی که بر ضد پرنسپ های دموکراتیک می خواهند فعالیت بکنند، جلو آنها گرفته شود و همچنان مداخله ای از طرف کشورهای همسایه در امور عراق و در پیشرفت عراق به سوی اهدافی که من ذکر کردم صورت نگیرد.

م.ف.: شما گفتید که فعالیتهای هسته ای ایران و بمبهای شیمیایی. دولت آمریکا بارها به خصوص در هفته های اخیر در مورد فعالیتهای هسته ای ایران ابراز نگرانی می کند و شدیداً در انتظار شنیدن گزارش 16 ژوئن IAEA، سازمان بین المللی انرژی اتمی است. دقیقا فکر می کنید که در این گزارش چي خواهد بود و آمریکا چه انتظاری دارد که در این گزارش ببیند در رابطه با ایران؟

زلمای خلیل زاد: شما می دانید که سیاست آمریکا را در قسمت پخش بمب اتم در کشورهای دیگر، به خصوص کشورهایی که رابطه دارند با گروههای تندرو و گروههای تروریست و کشورهای چي رژیمهای تندرو دارند. در قسمت ایران، نگرانیهای این قسمت وجود دارد، در قسمت پروگرام (برنامه) بدست

آوردن بمب اتم از طرف ایران و ملل متحد، به خصوص IAEA مسئولیت در قسمت سرپرستی پروگرام اتمی در کشورهای مختلف و شامل ایران دارد که ببیند آیا از پروگرامهای صلح و برق تولید کردن است؟ آیا برای اهداف غیر صلح آمیز استفاده می شود یا نه. در قسمت پروگرام ایران، سوالهایی وجود دارد و امیدواری ما این است که این تشکل بین المللی، از حقایق صحبت بکند و موضع گیری واضحی در این قسمت بنماید.

م.ف.: سیاست آمریکا در قبال مجاهدین خلق چي هست؟ چون اوایل جنگ نیروهای آمریکایی پایگاه مجاهدین خلق را در عراق بمباران کردند. یک کم بعد از آن، فرماندهی مرکزی آمریکا و سازمان مجاهدین خلق به توافق رسیدند که به مجاهدین اجازه بدهند که سلاحهای خود را نگاه دارند که این باعث تعجب خیلی از کارشناسان ایران و آمریکا شده بود. می توانید توضیح دهید که اصولا سیاست آمریکا نسبت به مجاهدین خلق چیست؟

زلمای خلیل زاد: آمریکا مجاهدین خلق را یک گروه تروریست می شمارد و همانطور که اطلاع دارید، یک تعداد زیادی از این گروه در عراق بودند و از طرف رژیم صدام حسین طرفداری می شدند. و آمریکا اسلحه اینها را ازشان گرفته است و آنها فعلا زندانی نظامی می باشند. آمریکا چون این گروه یک گروه تروریست است، رفتارش مطابق سیاست عمومی آمریکا درباره چنین گروههایی می باشد. اما در قسمت ایران باید گفت که موضع گیری ایران در مقابل گروههای تروریست فرق دارد با موضع گیری آمریکا و یکی از بحثهایی که ما با ایران داشتیم، سیاست طرفداری آنها از گروههای تروریست است که سیاستی است که خطر بزرگی برای منطقه و دنیا دارد و همچنان در شرایط جدیدی که در منطقه بوجود آمده، وقت این رسیده است که ایران هم درباره سیاستهای خود توجه بکند و تغییر لازم در آن سیاستها و شمول سیاست طرفداری از گروه تروریستی را به وجود بیاورد.

گزارش ویژه: بحران در روابط ایران و آمریکا: ارتباط نزدیک رئیس جمهوری اسلامی و حزب الله بهمن باستانی با محمدرضا جلیلی و صادق زیبا کلام(راديو فردا): پنج شنبه 25 اردیبهشت 1382- 15 مه 2003

سفر محمد خاتمی به لبنان و سوریه و دیدار او با شیخ حسن نصرالله، رهبر حزب الله لبنان و صحبتهایی که در این سفر شد، به نظر می آید که جمهوری اسلامی را در سیاست خارجی خود با چالش دوباره ای روبرو می کند. بعضی از ناظران این سفر را در مسیر مخالف تلاشهای دیپلماتیک آمریکا در خاورمیانه می دانند.

پیش از محمد خاتمی کولین پاول وزیر امور خارجه آمریکا به سوریه و بعد به اسرائیل رفته بود و امروز در مسکو برای اولین بار گفت در حال حاضر آمریکا برنامه ای برای اقدام نظامی علیه ایران ندارد. مسئولان دولت آمریکا در دوماه گذشته بارها از فقدان برنامه حمله نظامی به ایران سخن گفته بودند. اما این نخستین بار بود که امروز وزیر امور خارجه آمریکا گفت در حال حاضر چنین برنامه ای وجود ندارد و بنابراین احتمال وجود این برنامه در آینده را رد نکرد. محمد خاتمی هم در این سفر به لبنان به آمریکا هشدار داد که به گفته او بعد از عراق به بحران سازی دیگری در منطقه دست نزنند.

گفته می شود حمایت صریح خاتمی از حزب الله لبنان که آمریکا آنرا تروریست می داند یکی از دلایلی بوده است که واکنش دولت آمریکا و کاندلیزا رایس مشاور امنیت ملی کاخ سفید را برانگیخته به طوری که خانم رایس گفت، رفتار همچنان ایران در پیشبرد برنامه های هسته ای و کمکهای احتمالی به گروههای تروریست از جمله القاعده، آمریکا را عمیقا دچار مشکل می کند. اما در يك سر این رویارویی کنونی حکومتهای ایران و آمریکا برای نخستین بار است که محمد خاتمی قرار دارد. محمد خاتمی در مقام ریاست جمهوری اسلامی تا کنون مکرر از تنش زدایی در رابطه با همه کشورهای جهان سخن گفته و به عنوان چهره ای که در حکومت ایران کوشیده است میزان دشمنی در مناسبات ایران و آمریکا را کاهش دهد شناخته شده است.

اعلام حمایت محمد خاتمی رئیس جمهوری اسلامی از حزب الله لبنان در بیروت و هشدارهای خاتمی در سوریه و لبنان به آمریکا که از سوی متجاوزان در عراق و نیز بحران سازان در منطقه سخن گفت و از سوی دیگر سوریه را که مورد انتقاد آمریکا است به خاطر ایستادگی در دفاع از اصول ستود، به نظر برخی ناظران نشانه تغییر در سیاست خارجی جمهوری اسلامی است.

دکتر محمدرضا جلیلی استاد روابط بین الملل در ژنو: چیزی که من را در این سفر متعجب کرده ارتباط بسیار نزدیک دوستانه بین آقای خاتمی و حزب الله است. در این موقعیت خیلی مشکل است که قبول کرد که آقای خاتمی واقعا يك آدم معتدل و میانه رویی است که کوشش می کند که يك مقدار آرامش در روابط ایران و آمریکا بوجود بیاورد. این سفرها و این گفته ها در این جهت نیست و این نشانگر این است که يك مقدار تغییراتی ممکن است باشد در سیاست خارجی.

ب ب: دلیل این را شما چه می بینید؟

محمدرضا جلیلی: به نظرم فاصله ای که تا حالا بین اصلاح طلبان و تندروها در ایران در مورد سیاست خارجی بود در حال از بین رفتن است و خود آقای خاتمی ممکن است دیگر به اصلاح طلبی اعتقاد نداشته باشند چون به جایی نرسیده این اصلاحات. ممکن است آنها هم تصمیم گرفته باشند از این به بعد همان حرفهایی که معمولا جمهوری اسلامی بیست سال است می زند، ادامه دهند و با خطرات و مشکلاتی که ممکن است این صحبتها و اقدامات در سطح بین المللی و منطقه و بخصوص آمریکا برایش بوجود بیاورد.

ب: همچون دکتر محمدرضا جلیلی استاد روابط بین الملل در ژنو، دکتر صادق زیبا کلام استاد روابط بین الملل در تهران نیز معتقد است جناح اصلاح گرای حکومت جمهوری اسلامی به ریاست آقای خاتمی به سیاستها و مواضع جناح محافظه کار حکومت به رهبری آیت الله خامنه ای تن داده است. صادق زیبا کلام: آقای خاتمی و وزارت خارجه صرفا بخشی از تعیین کنندگان سیاست خارجی ایران هستند. بخشهای عمده تر و به مراتب مهمتری از آقای خاتمی وجود دارد که شخص مقام رهبری هستند، شورای امنیت ملی هست، مجلس هست، گروههای فشار هستند، مطبوعات هستند، اینها همه در حقیقت چه بخواهیم و چه نخواهیم، خیلی بیشتر از آقای خاتمی تعیین کننده هستند در سیاست خارجی ما. از زمانی که حمله آمریکا به عراق شروع شده، یعنی ظرف یکی دو ماه گذشته، در مجموع تحولاتی که در عراق بوجود آمده به نفع محافظه کاران تمام شده و باعث شده که يك مقداری محافظه کاران حداقل در سیاست خارجی، اصلاح طلبان را یا پس زدند و یا وادار به پیروی از خودشان می کنند.

ب: برخی از تحلیلگران معتقدند که عواملی که باعث تشدید روابط ایران و آمریکا شده در طول تمام سالهای گذشته وجود داشته. ولی آمریکا هیچگاه به طور جدی این عوامل را برجسته نکرده و اتهامات خود علیه ایران را پیگیری نکرده است. بنا براین نظر، هرگاه آمریکا بر این اتهامها مانند تلاش جمهوری اسلامی در گسترش تسلیحات غیر متعارف و نیز حمایت از تروریسم پافشاری می کرد، زمینه تشدید روابطی میان دو کشور همچون اکنون آماده تر می شد و راه سازشهای حتی مقطعی بین دو کشور هرچه محدودتر. اما با این وجود دکتر محمدرضا جلیلی می گوید آمریکا اگرچه تهدید آمیز صحبت می کند اما آمادگی اقدام نظامی علیه ایران را ندارد.

محمدرضا جلیلی: به نظر می رسد که این جنبه های بین المللی در جهت گسترده تري نسبت به گذشته رسیده، یعنی اعتقاد محققین در غرب این است که واقعا ایران کوششهایی در جهت سلاحهای هسته ای دارد می کند و در سالهای آینده ممکن است به نتیجه این کوششها برسد. دوم اینکه در حال حاضر آمریکا هم آن آمادگی را ندارد که بعد از عراق و وقتی هنوز مسئله عراق به پایان نرسیده، اقدامات سریعی علیه ایران انجام دهد و از این فرصت دولت ایران استفاده می کند تا آنکه موقعیتش را در جهت گروههای انقلابی و تندرو در خاورمیانه محکم کند.

ب: و اما دکتر صادق زیبا کلام معتقد است که نقطه تلاقی حکومتهای ایران و آمریکا در بحران مناسبات دو کشور، عراق است.

صادق زیبا کلام: عراق و آینده عراق برای ایران و آمریکا به مثابه به قول انگلیس ها *make or break* خواهد بود. به عبارت دیگر ظرف چند ماه آینده مسائل عراق باعث می شود که ما بالا خره با آمریکایی ها يك درگیری درست و حسابی پیدا کنیم، بعد از 24 سال که تهدید و شعار و این چیزها بوده، یا اینکه عراق باعث می شود که 180 درجه به عکس اتفاقا ما و آمریکایی ها باهم کنار بیاییم و در حقیقت روابطمان عادی شود. برای اینکه آمریکایی ها هرروز که می گذرد دارند بیشتر متوجه می شوند که داستان عراق قابل مقایسه با افغانستان نیست. در افغانستان آمریکایی ها يك رژیم را برداشتند و اتحادیه شمال را آوردند سر کار و در مجموع می شود گفت که موفق بودند.

در عراق شما يك جمعیت بیست و دو سه میلیون نفری دارید، يك کشور منسجم هست، اپوزسیون و نیروی نیست که آمده باشد و خلا صدام را بخواهد پر کند. به علاوه هرروز که می گذرد بیشتر به نظر می رسد که مردم عراق نسبت به اینکه آمریکاییان نباشند در عراق و به آمریکاییان دارند به چشم اشغالگر نگاه می کنند، روز به روز این حالت دارد بیشتر می شود. بنابراین به نظر من آینده عراق آینده ای خواهد بود مملو از درگیریهای خیلی جدی و اساسی میان آمریکا و مردم عراق.

ب: در اینجا شما جمهوری اسلامی را هم درگیر این آشوبها می بینید؟
صادق زیبا کلام: همانطور که می دانیم 60-70% مردم عراق شیعه هستند و در برخی نقاط مثل بصره، کربلا، نجف و مناطق شرق و جنوب عراق، بعضا جمعیت شیعیان به 90% می رسد که این شیعیان عمدتا متأثر از رهبران دینیشان هستند. حالا چه آیت الله حکیم باشد و چه پسر مرحوم آیت الله صدر باشد، چه رهبران شیعه دیگر باشند. اینها تا حدودی از ایران حرف شنوی دارند. بنابراین ایران خیلی می تواند کمک کند به آمریکا و از نفوذ خودش بروی رهبران شیعه عراق استفاده کند و نگذارد کار بین رهبران شیعه و آمریکا به درگیری خونین و به تقابل و روبرویی همه جانبه بکشد.

ب ب: برخلاف دکتر زیبا کلام، دکتر جلیلی می گوید محمد باقر حکیم، رئیس مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق که از ایران به عراق رفته است جهت تعادل رابزرگزیده و کوشیده است با آمریکا همکاری کند، هرچند شاید این ظاهر امر باشد.

جلیلی: به طور کلی تا آنجا که من می توانم اظهار نظر کنم این است که آقای حکیم در بازگشتش به عراق یک موضع معتدلی را تا حالا انتخاب کرده و کوشش کرده در جهت ایجاد یک دموکراسی در عراق با آمریکا همکاری کند و اگر این خط را ادامه دهد مشکلات زیادی در آینده برای گروه شیعه عراق وجود نخواهد آمد، ولی هنوز هم در این موارد تردیدهایی هست و برخیها معتقدند که این ظاهر امر است و شیعیان می خواهند واقعا فعالیتی کنند در جهت ایجاد یک جمهوری اسلامي در عراق که البته این کار کاری است مشکل و با مخالفت بقیه مردم عراق روبرو خواهد شد و خیال نمی کنم که رهبران شیعه عراق این نظر را داشته باشند و این نوع برنامه ها را دنبال کنند.

ب ب: آقای دکتر جلیلی برخی ناظران بر این عقیده هستند که آنچه که آمریکا را در این شرایط قرار می دهد، موضع جمهوری اسلامي و تصریح و تشدید موضع جمهوری اسلامي علیه اسرائیل است که در سفر آقای خاتمی این موضوع مشخص شد.

دکتر جلیلی: کار خیلی آسانی نیست که جهت جمهوری اسلامي را در این مورد تغییر بدهند، زیرا واقعا یکی از موارد اصلی ایدئولوژی اسلامي که هنوز در این ادامه دارد، و جنبه های انقلابی آن اینست که یک جدیت با جریان اسرائیل باشد. ممکن است که اگر آمریکا فشار بیاورد، یک مقداری جمهوری اسلامي در گفته هایشان تعدیل بدهد، ولی به نظر من در حال حاضر در عمل یک همچین برنامه هایی در پیش نیست.

ب ب: دکتر صدق زیبا کلام معتقد است که در صورتیکه روند صلح میان فلسطین و اسرائیل به سرانجام برسد، جمهوری اسلامي ایران نیز چاره ای جز به رسمیت شناختن اسرائیل ندارد.

صادق زیبا کلام: بحث مهمی که در یک دو سال گذشته در جوامع سیاسی تهران مطرح شده همین است که ما که نمی توانیم از فلسطینیان فلسطینی تر شویم. وقتی فلسطینی ها اسرائیل را به رسمیت شناخته اند و فقط بحثشان این است که یک کشور مستقل فلسطینی بوجود بیاید، نمی شود که ما بیایم از فلسطینی ها فلسطینی تر شویم.